

**ВЕЋУ ЗА СТУДИЈЕ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТУ
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ**

ПРИЈАВА ТЕМЕ ЗА ИЗРАДУ МАСТЕР РАДА

Обраћам се Већу за студије при Универзитету Универзитета у Београду са молбом да ми се, као студенту мастер академских студија:

ТЕРОРИЗАМ, ОРГАНИЗОВАНИ КРИМИНАЛ И БЕЗБЕДНОСТ (120 ЕСПБ)

одобри израда мастер рада.

Наслов тезе:

Заштита података о личности у Републици Србији: капацитети, активности и одговори на савремене безбедносне изазове

Научни циљ истраживања:

Научни циљ истраживања је идентификовање, систематизација и анализа улога Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности и одабраних организација цивилног друштва у области заштите података о личности у Републици Србији кроз преглед њиховог досадашњег рада почевши од доношења важећег Закона о заштити података о личности, усвојеног 2018. године. Истраживање је усмерено на указивање кључних савремених изазова у области заштите података о личности, као и на анализу постојећег правног оквира, расположивих механизма заштите и начина на које посматрани актери одговарају на идентификоване изазове. Посебна пажња биће посвећена њиховим људским, финансијским и организационим капацитетима и спроведеним активностима, те утврђивањем у којим областима се њихове улоге разликују, допуњују или преклапају, какви су облици сарадње између њих и које области остају недовољно обухваћене постојећим деловањем.

Сврха истраживања:

Сврха овог истраживања је пружање целовитог и систематизованог увида у стање заштите података о личности у Републици Србији кроз анализу рада Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности и одабраних организација цивилног друштва. Посебан нагласак стављен је на до сада недовољно анализираном доприносу организација цивилног друштва у областима информисања и едукације грађана, правне подршке и јавног заговарања, истраживања и указивања на нове ризике. Рад треба да допринесе видљивости досадашњих документованих резултата и добрих пракси посматраних актера. Поред тога, потребно је нагласити и ограничене капацитете, недостатке, нове изазове, те недовољно обухваћене области. Крајња сврха је указивање на могућности за унапређење сарадње између актера и побољшање постојећих пракси, што може допринети јачању заштите права грађана.

Предмет рада:

Предмет истраживања је деловање Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности и одабраних организација цивилног друштва у области заштите података о личности у Републици Србији, у периоду од усвајања важећег Закона о заштити података о личности 2018. године до краја 2025. године, уз осврт на релевантне активности и догађаје до 30. јуна 2026. године.

Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности биће анализиран као независан и самосталан државни орган надлежан за заштиту података о личности. Међу одабраним организацијама цивилног друштва биће анализирани SHARE фондација, Партнери за демократске промене Србија, БИРН Србија и Београдски центар за људска права, Београдски центар за безбедносну политику, док ће укључивање организација A11 – Иницијатива за економска и социјална права и Да се зна! омогућити сагледавање заштите података о личности у контексту права маргинализованих и посебно изложених друштвених група.

Критеријуми који су узети у обзир за одабир посматраних организација цивилног друштва су њиховог континуиран рад на тему заштите података о личности, значајнијег доприноса развоју теме, броју релевантних активности у посматраном периоду, постојања релевантних публикација, истраживања, пројеката, едукација, правне подршке, жалби, иницијатива и јавног заговарања. При избору је узето у обзир и разноврсност приступа и циљних група, како би се сагледало деловање и организација специјализованих за дигитална права, као и организација које питању заштите података о личности приступају кроз заштиту права посебно изложених друштвених група.

Предмет анализе обухватиће формалне и практичне улоге посматраних актера, њихове људске, финансијске и организационе капацитете, активности и доступне показатеље резултата њиховог рада. У случају Повереника анализом ће бити обухваћени поступање у предметима, надзорне активности, мишљења, препоруке, публикације, кампање и едукативне активности. У случају организација цивилног друштва биће анализирани њихове публикације, истраживања, пројекти, кампање, едукативне активности, правна подршка, преужени алати, жалбе, иницијативе и активности јавног заговарања. Анализом ће бити обухваћени и облици сарадње између посматраних актера, као и области у којима се њихове улоге разликују, допуњују или преклапају.

У складу са наведеним, формулисана су следећа истраживачка питања:

1. Које изазове заштите података о личности најчешће препознаје Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, а које организације цивилног друштва?
2. У којој мери расположиви финансијски, људски и организациони капацитети омогућавају или ограничавају обим и домет деловања посматраних актера?
3. Које активности посматрани актери спроводе, које теме покривају, којим циљним групама су оне усмерене и какве непосредне резултате остварују?
4. Које специфичне функције организације цивилног друштва обављају у области заштите података о личности, посебно у областима у којима су капацитети или домет надлежних институција ограничени?
5. Које категорије грађана, врсте ризика или облици повреда остају недовољно обухваћени активностима посматраних актера?
6. Где постоји простор за унапређење сарадње између актера

Методе рада:

Истраживање ће бити засновано на мешовитом методолошком приступу, са претежно квалитативном оријентацијом. Према својој сврси, биће експлоративног и дескриптивног карактера, са компаративним и евалуативним елементима. Експлоративни део односиће се на идентификовање савремених изазова, ризика и недовољно обухваћених области у заштити, док ће дескриптивни део обухватити систематизовање улога, капацитета, активности и доступних показатеља непосредних резултата посматраних актера. Истраживање ће започети desk анализом научне и стручне литературе, правних аката, извештаја, публикација, финансијских података, саопштења и других јавно доступних извора. Нормативно-правна анализа биће примењена на правни и институционални оквир, квалитативна анализа садржаја на документе и публикације, а дескриптивна статистичка анализа на податке о буџетима, броју запослених, предмета, жалби, обука, учесника, публикација, пројеката и случајева правне подршке. Налази из

отворених извора биће допуњени полуструктурисаним интервјуима, а у завршној фази компаративном анализом биће сагледане разлике, допуњавања и преклапања улога посматраних актера.

Структура:

1. Увод
 - 1.1. Предмет истраживања
 - 1.2. Циљеви истраживања
 - 1.3. Методологија истраживања
2. Теоријски и правни оквир заштите података о личности
 - 2.1. Право на приватност и заштиту података о личности
 - 2.2. Међународни и европски стандарди
 - 2.3. Правни и институционални оквир у Републици Србији
3. Улога Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности у заштити података о личности
 - 3.1. Надлежности и капацитети Повереника
 - 3.2. Активности и резултати рада Повереника
 - 3.3. Ограничења и изазови у раду Повереника
4. Улога организација цивилног друштва у заштити података о личности
 - 4.1. Избор и основне карактеристике посматраних организација
 - 4.2. Капацитети организација цивилног друштва
 - 4.3. Активности и резултати рада посматраних организација цивилног друштва
 - 4.4. Домети и ограничења њиховог деловања
5. Упоредна анализа улоге рада Повереника и организација цивилног друштва
 - 5.1. Поређење капацитета и активности
 - 5.2. Разлике, допуњавања и преклапања улога
 - 5.3. Сарадња и могућности унапређења система заштите
6. Закључак и препоруке

Оквирна литература:

1. Адамовић, Јелена, Милица Јовановић, Петар Калезић, Невена Кривокапић, Бојан Перков и Андреј Петровски (2018). *Заштита личних података и новинарски изузетак: водич за медије*. Нови Сад: SHARE фондација.
2. Бајић, Мила (2026). *Приручник за истраживање технологија високог ризика: од идентификације до заговарања*. Београд: SHARE фондација.
3. Барзут, Драгослава (2021). *Право да вас оставе на миру: водич о заштити података о личности квир заједнице*. Београд: Удружење Да се зна!
4. Београдски центар за људска права (2025). *Људска права у Србији 2024: право, пракса и међународни стандарди људских права*. Београд: Београдски центар за људска права.
5. Београдски центар за људска права (2026). *Људска права у Србији – протести 2025: право, пракса и међународни стандарди људских права*. Београд: Београдски центар за људска права.
6. Гајин, Саша, ур. (2019). *Заштита података о личности у сектору безбедности: водич кроз законску регулативу*. Београд: Центар за унапређивање правних студија и Мисија ОЕБС-а у Србији.
7. Зубоф, Шошана (2021). *Доба надзорног капитализма*. Београд: Clio.
8. Колман, Габријела (2014). *Кодирање слободе*. Београд: Факултет за медије и комуникације.
9. Кривокапић, Данило, Ђорђе Кривокапић, Иван Тодоровић, Стефан Комазец, Андреј Петровски и Катарина Ерцеговић (2016). *Заштита података о личности: водич за органе власти*. Нови Сад: SHARE фондација.
10. Кривокапић, Данило, Андреј Петровски, Бојан Перков и Соња Малиновић (2017). *Центар за превенцију ИКТ ризика – CERT: водич*. Нови Сад: SHARE фондација.
11. Кривокапић, Данило, Андреј Петровски и Соња Малиновић (2017). *Информациона безбедност: водич за ИКТ системе од посебног значаја*. Нови Сад: SHARE фондација.
12. Кривокапић, Данило, Ђорђе Кривокапић, Милица Јовановић, Бојан Перков и Андреј Петровски (2018). *Моји подаци, моја права: водич кроз GDPR и заштиту података о личности*. Нови Сад: SHARE фондација.
13. Кривокапић, Данило, ур. (2019). *Водич кроз Закон о заштити података о личности и GDPR: тумачење новог правног оквира*. Београд: Мисија ОЕБС-а у Србији и SHARE фондација.

14. Кривокапић, Ђорђе, Душан В. Поповић, Невена Ружић и Милош Стојковић (2023). *Правно уређење интернета у Србији*. Београд: Clіo.
15. Кривокапић, Ђорђе, Јелена Адамовић, Дуња Тасић Кривокапић и Андреа Николић (2023). *Приручник: заштита података о личности у пословању*. Београд: Факултет организационих наука Универзитета у Београду.
16. Кривокапић, Невена, Бојан Перков и Андреј Петровски (2015). *Заштита тајности извора информација: правни и технички аспекти*. Нови Сад: SHARE фондација.
17. Мишич, Клемен и Маја Лубарда (2012). *Заштита података: приручник за руковооце*. Београд: Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности.
18. Орловић, Славиша (2023). *Надзирање демократије*. Београд: Clіo.
19. Пасквали, Френк (б. г.). *Друштво црне кутије*. Београд: Факултет за медије и комуникације.
20. Перков, Бојан, Данило Кривокапић и Невена Кривокапић (2016). *Водич о дигиталним правима и интернет слободама у политичкој комуникацији*. Нови Сад: SHARE фондација.
21. Перков, Бојан, Кристина Ћендић, Анка Ковачевић и Филип Милошевић (2019). *Грешка 404: дигитална права у Србији 2014–2019*. Београд: SHARE фондација.
22. Петровски, Андреј и Катарина Ерцеговић (2015). *Безбедност организација у дигиталном окружењу: како сачувати приватност и поверљивост дигиталне комуникације*. Нови Сад: SHARE фондација.
23. Савин, Андреј (2022). *Дигитална прав(д)а*. Београд: Clіo.
24. Тошковић, Соња, Катарина Голубовић, Косана Бекер и Душан Покушевски (2026). *УН механизми и људска права у Србији 2025*. Београд: Београдски центар за људска права и Комитет правника за људска права – YUCOM.
25. Ћурчић, Данило (2019). *Како прикупљамо податке о кршењима људских права? Приручник за организације цивилног друштва*. Београд: A11 – Иницијатива за економска и социјална права.

Интернет публикације, анализе и извештаји

1. Адамовић, Јелена (2021). *Речник појмова о заштити података о личности*. SHARE фондација. Доступно на:

<https://sharefoundation.info/wp-content/uploads/2024/10/Recnik-pojmova-zastita-podataka-final.pdf>

2. Денчић, Игор (2022). *Водич за заштиту података о личности намењен удружењима грађана која се баве социјалном заштитом*. A11 – Иницијатива за економска и социјална права. Доступно на:

<https://www.a11initiative.org/wp-content/uploads/2022/03/Vodic-A11.pdf>

3. Јакубовска, Ела, Андреј Петровски и Данило Кривокапић, ур. (2025). *С оне стране лица: биометрија и друштво*. SHARE фондација. Доступно на:

<https://sharefoundation.info/wp-content/uploads/2025/04/BMS-study-srpski-2025.pdf>

4. Милевуснић, Дамјан (2023). *Усклађеност Закона о заштити података о личности са законодавством Европске уније и стандардима Савета Европе*. Партнери Србија.

Доступно на: <https://www.partners-serbia.org/public/news/zakon-o-zastiti-podataka-licnosti.pdf>

5. Милевуснић, Дамјан и др. (2021). *Приватност и заштита података о личности у Србији: анализа одабраних секторских прописа и њихове примене*. Партнери за демократске промене Србија. Доступно на:

https://www.partners-serbia.org/public/news/Privatnost_i_za%C5%A1tita_podataka_o_li%C4%8Dnosti_u_Srbiji- Analiza_odabranih_sektorskih_propisa_i_njihove_primene.pdf

6. Ницовић, Нина и Дамјан Милевуснић (2024). *Повреде приватности у медијима – анализа судске праксе*. Партнери Србија. Доступно на:

https://www.partners-serbia.org/public/news/Analiza_22.12_.24_.pdf

7. Обреновић, Кристина (2026). *Тајност података: правни оквир и пракса*. Партнери Србија. Доступно на:

https://www.partners-serbia.org/public/news/Tajnost_podataka_pravni_okvir_i_praksa%2C_Partneri_Srbija.pdf

8. Петровски, Андреј и Данило Кривокапић, ур. (2025). *A Privacy Nightmare: Understanding Spyware*. SHARE фондација. Доступно на:

<https://sharefoundation.info/wp-content/uploads/2025/09/Spyware.pdf>

9. Ристић, Андријана и Снежана Бајчета (2025). *Систем у ризику: напредне технологије у Србији – актери, сврхе и правни оквир примене у јавном сектору*. SHARE фондација.

Доступно на: https://sharefoundation.info/wp-content/uploads/2026/01/Napredne-tehnologije-u-Srbiji_studija.pdf

10. Ружић, Невена (2023). *Усклађеност Предлога закона о електронским комуникацијама са законодавством Европске уније и анализа Предлога закона*. Партнери Србија. Доступно на:

<https://www.partners-serbia.org/public/news/elektronske-komunikacije.pdf>

11. Ружић, Невена и Ана Тоскић Цветиновић (2023). *Анализа Закона о заштити података о личности у контексту обраде података од стране надлежних органа у посебне сврхе*. Мисија ОЕБС-а у Србији. Доступно на:

https://www.partners-serbia.org/public/news/Analiza_obrade_podataka_web.pdf

12. Ружић, Невена и Ана Тоскић Цветиновић (2024). *Предложени модел упитника у сврху израде процене утицаја на заштиту података о личности у процесу припреме прописа*. Мисија ОЕБС-а у Србији. Доступно на: https://www.partners-serbia.org/public/news/predlog-upitnika_%28002%29.pdf

13. SHARE фондација (2020). *Интернет у доба пандемије: водич за преживљавање*. Доступно на:

https://sharefoundation.info/wp-content/uploads/2024/10/Internet_u_doba_pandemije1.pdf

14. SHARE фондација (2021). *Регулатива у области дигиталних права: компаративна анализа – Албанија, Босна и Херцеговина, Косово, Црна Гора, Северна Македонија и Србија*. Доступно на: https://sharefoundation.info/wp-content/uploads/2024/10/Digital-rights-legal-analysis_RS-2

15. SHARE фондација (2021). *Увод у дигитална права*. Доступно на:

https://sharefoundation.info/wp-content/uploads/2024/10/Digital-rights-intro_SRB-1.pdf

16. SHARE фондација (2025). *Дигиталне хронике: деценија слободе и репресије на интернету у Србији*. Доступно на:

<https://sharefoundation.info/wp-content/uploads/2025/06/Digitalne-hronike.pdf>

17. SHARE фондација (2025). *Гласови отпора дигиталном насиљу: годишњи извештај мониторинга повреда дигиталних права у Србији за 2025. годину*. Доступно на: https://sharefoundation.info/wp-content/uploads/2025/12/Glasovi_otpora_digitalnom_nasilju_2025.pdf

18. Стојановић, Александра и Марија Тодоровић (2022). *Студија случаја: електронски дневници – заштита података о личности ученика*. Београдска отворена школа. Доступно на: https://downloads.bos.rs/publikacije/Studija-slucaja_Elektronski-dnevnic-zastita-podataka-o-licnosti-ucenika.pdf

19. Тешић, Алекса (2025). *Анализа имплементације система видео-надзора у образовним институцијама на територији општине Стари град*. Партнери Србија. Доступно на: https://www.partners-serbia.org/public/news/studija_slucaja_1_finalno_MA.pdf

20. Тешић, Алекса (2025). *Студија случаја: биометријски надзор у Геронтолошком центру Београд*. Партнери Србија. Доступно на: https://www.partners-serbia.org/public/news/Studija_slucaja_2_finalno_.pdf

21. Тоскић Цветиновић, Ана (2024). *Улога независних институција и цивилног друштва у развоју и контроли примене вештачке интелигенције са аспекта људских права и слободе изражавања – ажурирана верзија*. Мисија ОЕБС-а у Србији. Доступно на:

<https://www.osce.org/sr/mission-to-serbia>

22. Ћурчић, Данило (2022). *Студија случаја: објављивање јединственог матичног броја грађана и грађанки који су погођени поступцима исељења и пресељења*. А11 –

Иницијатива за економска и социјална права. Доступно на: <https://www.a11initiative.org/wp-content/uploads/2025/04/Prelom-Studija-Slucaja-A11.pdf>

Интернет извори:

1. А11 – Иницијатива за економска и социјална права: <https://www.a11initiative.org/>

2. Београдска отворена школа: <https://www.bos.rs/>

3. Београдски центар за људска права: <https://www.bgcentar.org.rs/>

4. БИРН Србија: <https://birn.rs/>

5. D2P, „Нови подзаконски акти Закона о заштити података о личности“:

<https://d2plaw.com/sr/d2p-novosti/novi-podzakonski-akti-zakona-o-zastiti-podataka-o-licnosti/>

6. Јединствени информациони систем информатора о раду: <https://informer.poverenik.rs/>

7. Отисак: <https://otisak.org/>

8. Партнери за демократске промене Србија: <https://www.partners-serbia.org/>

9. Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности:

<https://www.poverenik.rs/>

10. SHARE фондација: <https://sharefoundation.info/>

11. Удружење Да се зна!: <https://dasezna.lgbt/>

12. хиљадекамера: <https://hiljade.kamera.rs/sr/pocetna/>

Радна биографија:

Андреј Мирковић је завршио основне студије на Факултету за европске правно-политичке студије Универзитета Привредна академија у Новом Саду, а тренутно је студент мултидисциплинарних мастер академских студија „Тероризам, организовани криминал и безбедност“ Универзитета у Београду. Професионално искуство стицао је у организацијама цивилног друштва, пре свега у области финансијско-административног пословања, управљања пројектном документацијом, организације догађаја и подршке спровођењу пројеката. Радио је у Кровној организацији младих Србије, а запослен је у удружењу родитеља деце са ретким болестима Храбриша. Усавршавао се кроз различите програме

неформалног образовања из области људских права, јавних политика, безбедности, омладинске политике и финансијског управљања.

Ментор

Проф. др Ивана Дамњановић, ванредни професор
Факултет политичких наука
Универзитет у Београду

Кандидат

Андреј Мирковић
Број индекса: 114/2022

Чланови комисије:

др Ненад Путник, редовни професор, Факултет безбедности, Универзитет у Београду
др Дејан Јовановић, доцент, Факултет политичких наука, Универзитет у Београду